

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.5.2.8>

CECHY REPREZENTACJI KONCEPCJI SOUL W INDYWIDUALNIE AUTORSKIM OBRAZIE ŚWIATA WILLIAMA BLAKE'A

Iryna Shyrokova

*aspirant Katedry Filologii Angielskiej
Zaporoskiego Uniwersytetu Narodowego (Zaporoże, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-4663-4127
e-mail: shyrokova_irina@ukr.net*

Adnotacja. W artykule przeanalizowano sposoby aktualizacji koncepcji duszy w indywidualnie autorskim obrazie świata poety i artysty W. Blake'a, którego twórczość łączy cechy zarówno przedromantyzmu, jak i wczesnego romantyzmu w Anglii. W badaniu zastosowano kompleksową metodykę, w szczególności metody analizy językoznawczej, semiotycznej, językopoznawczej. W trakcie przeprowadzonych badań stwierdzono, że w reprezentacji koncepcji SOUL W. Blake harmonijnie łączy reprezentacje ogólne i korporacyjne i uzupełnia je indywidualnie autorskimi, na przykład przekonaniem o istnieniu dwóch osób duszy – niewinności (Innocence) i doświadczenia (Experience). Werbalizacja koncepcji SOUL jest realizowana na dwa sposoby: za pomocą bezpośredniego odwołania i pośrednio, poprzez tworzenie pewnych obrazów poznawczych za pomocą metafor. Poeta jest świadomy zarówno jedności świata zewnętrznego i wewnętrznego, jak i obiektywizmu i podmiotowości ich istnienia. Koncepcja SOUL zajmuje dominującą pozycję w indywidualnie autorskim obrazie świata. Blake'a, co potwierdza jego związek z innymi, najważniejszymi koncepcjami, uwarunkowaniami czynników subiektywnych i gęstością nominatywną. W aktualizacji tej koncepcji autor łączy środki słownych i wizualnych systemów semiotycznych.

Słowa kluczowe: wewnętrzny świat człowieka, reprezentacja polimodalna, pogańskie i chrześcijańskie reprezentacje, cechy antropomorficzne, części sakralne i niesakralne, obrazy poznawcze.

PECULIARITIES OF THE REPRESENTATION OF CONCEPT SOUL IN WILLIAM BLAKE'S INDIVIDUAL WORLDVIEW

Iryna Shyrokova

*Postgraduate Student at the Department of English Philology
Zaporizhzhia National University (Zaporizhzhia, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-4663-4127
e-mail: shyrokova_irina@ukr.net*

Abstract. The article analyzes the means of actualization of the concept SOUL in the individual worldview of W. Blake, poet and artist, whose works combine features of both pre-romanticism and early romanticism in England. The study used a comprehensive methodology, including methods of linguoconceptual, semiotic, linguocognitive analysis. During the research it was found out that in the representation of the concept SOUL W. Blake harmoniously combines common and corporate ideas and complements them with individual ideas, for example, belief in the existence of two states of soul – innocence and experience. Verbalization of the concept SOUL is realized in two ways: by means of direct appeal and indirectly, with the help of metaphors. The concept SOUL occupies a dominant position in W. Blake's individual worldview, which is confirmed by its connection with other important concepts, nominative density. While representing this concept the author uses verbal and visual encoding means symbiosis.

Key words: person's inner world, polymodal representation, pagan and Christian ideas, anthropomorphic features, sacred and non-sacred parts, cognitive images.

ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ SOUL В ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІЙ КАРТИНІ СВІТУ ВІЛЬЯМА БЛЕЙКА

Ірина Широкова

*аспірант кафедри англійської філології
Запорізького національного університету (Запоріжжя, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-4663-4127
e-mail: shyrokova_irina@ukr.net*

Анотація. У статті проаналізовано засоби актуалізації концепту SOUL в індивідуально-авторській картині світу поета й художника В. Блейка, творчість якого поєднує риси як передромантизму, так і раннього романтизму в Англії. У дослідженні застосовано комплексну методику, зокрема методи лінгвоконцептуального, семіотичного, лінгвокогнітивного аналізу. Під час проведеного дослідження встановлено, що в репрезентації концепту SOUL В. Блейк гармонійно поєднує загальні й корпоративні уявлення і доповнює їх індивідуально-авторськими, наприклад, переконанням в існуванні двох іпостасей душі – невинності (Innocence) та досвіду (Experience). Вербаліза-

ція концепту SOUL реалізується двома шляхами: засобами прямої апеляції та опосередковано шляхом створення певних когнітивних образів за допомогою метафор. Поет усвідомлює як єдність зовнішнього та внутрішнього світів, так і об'єктивність й суб'єктивність їх існування. Концепт SOUL займає домінуючу позицію в індивідуально-авторській картині світу В. Блейка, що підтверджується його зв'язком з іншими, найбільш важливими концептами, обумовленістю суб'єктивними чинниками та номінативною щільністю. В актуалізації цього концепту автор поєднує засоби вербальної і візуальної семіотичних систем.

Ключові слова: внутрішній світ людини, полімодальна репрезентація, язичницькі та християнські уявлення, антропоморфні ознаки, сакральна і несакральна частини, когнітивні образи.

Вступ. Концепт «душа» є аксіологічним концептом, основою концептосфери «внутрішній світ людини». У різні історичні періоди та в різних літературних напрямках співвідношення внутрішнього світу людини та зовнішнього світу було різним. Так, у період романтизму під впливом філософських ідей відбулася відмова від раціоналістичного розуміння людської природи, перенесення акценту з розуму на почуття, на «серце» (Наливайко, 2001: 11). Емоційна природа людини стала основоположним світоглядним принципом. Головне місце для романтиків посіла сфера суб'єктивності, духовного й емоційного життя особистості. Оскільки внутрішній світ людини є продовженням, відтворенням дійсного світу, його копією, яка пропущена крізь сприйняття, аналіз його складників, зокрема концепту SOUL, є значущим у реконструкції індивідуально-авторських картин світу. Це робить дослідження актуальним, адже сучасна лінгвістика орієнтована на вивчення формування картин світу та їх маніфестації засобами різних семіотичних систем.

Як основна складова частина концепт «душа» включений до всіх релігій світу. У сучасних гуманітарних студіях досліджуються проблеми концептуального розвитку поняття «душа» (Rank, 2002), вербалізація цього концепту в національних (Гузій, 2015; Скаб, 2007) та індивідуальних (Романишин, 2016) картинах світу. Але особливості репрезентації концепту SOUL в індивідуально-авторській картині світу В. Блейка залишаються невивченими, хоча в деяких роботах присутній аналіз новаторського підходу поета до християнських соціально-релігійних ідей (Кравченко, 2012), дослідження понять Innocence та Experience, які В. Блейк вважає двома іпостасями душі (Le Cudennec, 2017), фізичних і метафізичних аспектів у представленні цих понять (Eloisa, 2016).

Основна частина. Мета статті полягає у визначенні концептуальних ознак та засобів актуалізації концепту SOUL в індивідуально-авторській картині світу В. Блейка. Реалізація мети передбачає розв'язання таких завдань: виокремити основні концептуальні ознаки концепту SOUL, проаналізувати засоби їх вербалізації, обґрунтувати роль вербальних і візуальних засобів у створенні авторської картини світу.

Матеріалом дослідження слугували 59 творів В. Блейка (ліричні твори та пророчі поеми), більшість з яких ілюстровані самим автором. Дослідження проводилось із застосуванням комплексної методики, зокрема: **методів** лінгвоконцептуального аналізу – для вивчення семантики концепту, словникових дефініцій у поєднанні з методом контекстуального аналізу – з метою виявлення понятійного змісту концепту та його основних концептуальних ознак, семіотичного аналізу – з метою вивчення знакової природи, когнітивного аналізу метафор – із метою виокремлення когнітивних образів, що створюються автором в актуалізації концепту SOUL.

Результати. Світогляд В. Блейка формувался в суспільно-історичному контексті другої половини XVIII ст. Це була епоха великого політичного перевороту та соціально-економічних змін. В Європі вирував процес тотального оновлення усіх цінностей – релігійних, політичних, наукових, мистецьких. Впливовим чинником формування індивідуально-авторської картини світу В. Блейка є зв'язок із передромантизмом і романтизмом. Із передромантизмом поета пов'язує неприйняття розсудливого раціоналізму, а з раннім романтизмом – бажання повернути ірраціональний елемент у людині, що був втрачений у період Просвітництва: «... *in a former time / Love! sweet love was thought a crime*» (Blake, 2012: 111).

Світ романтики зображували через внутрішнє «я», для В. Блейка зовнішній і внутрішній світ людини також невіддільні один від одного: внутрішній світ людини втілений у матеріальних речах, оскільки через них він зображується. Характерною для англійського романтизму була особливо велика кількість творів із християнською релігійною образністю. Релігійні концепти становлять важливу частину світоглядних концептів В. Блейка. Вербалізовані в його авторській картині світу, когнітивні ознаки цих концептів віддзеркалюють ключові ознаки релігійної ментальності тієї епохи та їх індивідуалізоване сприйняття поетом. Світосприйняття романтиків засновувалось не тільки на законах єдності й взаємозв'язку, а й на законі протилежностей і суперечностей. В. Блейк розходить з романтичною філософією життя у визнанні протилежних станів необхідною умовою буття особистості.

Концептуалізація SOUL в індивідуально-авторській картині світу В. Блейка поєднує універсальні уявлення (оскільки цей концепт є базовим показником духовності всіх лінгвоспільнот і відображає їхній світогляд), колективні уявлення представників раннього англійського романтизму та індивідуальні уявлення поета, що склалися під впливом об'єктивних і суб'єктивних чинників.

В індивідуально-авторській картині світу поета концепт SOUL вербально репрезентований двома ключовими словами, тобто духовна сфера внутрішнього світу людини отримує подвійне позначення – *spirit* та *soul*, які мають частину спільного семантичного наповнення («*Terrified with his heart and spirit at the visions of futurity*») (Blake, 2010: 20)), хоча й нетотожні.

SOUL в індивідуально-авторській картині світу В. Блейка концептуалізується за такими ознаками: душа – частина людини в антиномії 'душа – тіло'; належність двом світам – земному й небесному і її здатність переміщуватися в них; безсмертність; належність живим істотам; уособлення певних якостей людини;

внутрішній психічний стан людини з настроями, почуттями, емоціями. Ці ознаки становлять сакральну та несакральну частини концепту SOUL. SPIRIT, крім зазначених, має ознаки типової якості, настрою чи ставлення людини, а також надприродності (привид, істота тощо).

В. Блейк розумів душу й тіло не просто як суму частин людини, а як конституенти чогось більшого, які існують лише в доповненні один одного: «*Man has no Body distinct from his Soul; for that call'd Body is a portion of Soul discern'd by the five Senses, the chief inlets of Soul in this age*» (Блейк, 1982: 352). Тобто для нього тіло й душа – єдине ціле і не існує дуалізму плоті й духу.

У своїх поезіях В. Блейк демонструє впевненість, що разом із тілом помирає й душа: «...*his soul died within him*» (Blake, 2001: 48). Поет переконаний, що душа належить не тільки людині, а й тварині чи рослині. Ці уявлення зближують ключові слова *soul* та *spirit*. Останнє більше пов'язане з неживими істотами («*The spirits of the air live on the smells of fruit*» (Блейк, 1982: 54), «... *like spirits of fire in the beautiful / Porches of the Sun ...*» (Блейк, 1982: 408), але властиве й людині («*The millions of spirits immortal were bound in the rains of Sulphur heaven*» (Блейк, 1982: 428)). Отже, очевидним є дотримання В. Блейком язичницьких поглядів на душу. Водночас поет усвідомлює дуалізм людського існування й замислюється над тим, що душа відділена від тіла («*To awake from slumbers of five thousand years. I awake, but my soul is in dreams*» (Блейк, 1982: 402)), а отже, не уникає впливу християнської доктрини. Релігійні погляди поета, його набожність були впливовим суб'єктивним чинником у формуванні індивідуально-авторської картини світу. В. Блейк передає традиційний для християнства зв'язок концепту ДУША з поняттям «живе»: «*a soft repose for the weeping souls*» (Blake, 2010: 69), «*heard the Souls cry out to be deliver'd*» (Blake, 2010: 85), «...*the seven diseases of the Soul*» (Blake, 2001: 22). Уявлення поета про відокремлення душі від тіла пов'язують концепти SOUL та SPIRIT. Отже, погляди В. Блейка відповідають віруванням багатьох народів, їх переконанням в існуванні видимого й невидимого.

Необхідно зазначити, що для В. Блейка душа належить двом світам – земному й небесному і здатна пересуватися в них. У цьому відбивається подвійність її існування. Рухомість душі актуалізується за допомогою вербальних одиниць із семою переміщення землею («... *amidst the wandering souls / Of multitudes who die from Earth*» (Blake, 2001: 40), «*My spirit still pursues thy false love over rocks and valleys*» (Blake, 2010: 21) чи повітрям («*while still on high my spirit soars*» (Блейк, 1982: 442), а також через зв'язок дитини (як символу невинності) з птахами, небом: «*On a cloud I saw a child*» (Blake, 2012: 17), «*Round the laps of their mothers / Many sisters and brothers, / Like birds in their nest*» (Blake, 2012: 23), «*a bright cloud of infant souls*» (Блейк, 1982: 412). У цьому виявляються народні уявлення, за якими небо – це світ, де знаходиться Бог і душі.

В актуалізації безсмертності душі В. Блейк використовує семему безсмертя, що закріплено мовною і духовною традицією: «*filled with immortal souls*» (Blake, 2010: 93). Душа безсмертна й після смерті людини відправляється до Бога («... *admits the wandering souls / Of multitudes who die from Earth*» (Blake, 2001: 40), її можна відродити: «*Reviv'd her Soul with lives of beasts and birds*» (Blake, 2010: 18).

Поет переконаний, що душа належить не тільки людині («*wide separated from the Human Soul*» (Blake, 2001: 27), «*Keeps the Human soul from care*» (Блейк, 1982: 324), а й рослинам і тваринам («*Within the ribs producing serpents whose souls are flames of fire*» (Blake, 2010: p. 40), «*As the seed waits eagerly watching for its flower and fruit / Anxious its little soul looks out in the clear expanse*» (Blake, 2010: 84)).

В індивідуально-авторській картині світу В. Блейка душа також позначає певну сукупність рис, якостей, які властиві тій чи тій особі, і людину як носія цих рис, що загалом формує її морально-етичне обличчя. Цю ознаку вважаємо антропоморфною. У персоніфікації В. Блейк застосовує як традиційні епітети, наприклад *living* («*The living soul in glorious forms*» (Blake, 2010: 66), так і нетрадиційні, авторські («*when a shipwreck'd soul sighs for morning*» (Блейк, 1982: 432), «*these ruind souls of Men*» (Blake, 2010: 31). Також поет переконаний, що душа уособлює внутрішній психічний стан людини з настроями, почуттями та емоціями («... *can the soul, whose brain and heart / Cast their rivers in equal tides thro' the great Paradise*» (Блейк, 1982: 424) та пов'язує людину з вищим духовним началом, у такий спосіб підвищується цінність душі, люди спрямовують свої зусилля на її вдосконалення. У структурі концепту SOUL містяться емоційні ознаки страху («*his soul shrank with horror*» (Blake, 2010: 14), «*His children's cry my soul appalls*» (Блейк, 1982: 320)), ярості («*to soothe his furious soul*» (Blake, 2010: 65)), жалю («*feeding his soul with pity*» (Блейк, 1982: 352)), любові («*loving soul*» (Blake, 2010: 62)). Те, що в душі, приховано від сторонніх, глибоко («*I have looked into the secret soul of him*» (Blake, 2001: 25)), побачити душу можна лише за згодою її власника («*Shew thy soul Vala*» (Blake, 2010: 40)).

Універсальні та колективні уявлення про концепт SOUL поет доповнює унікальним баченням: у його індивідуально-авторській картині світу душа має дві протилежні іпостасі – *innocence* (невинність) та *experience* (досвід). Про це поет зазначає в підзаголовку до циклу віршів «*Songs of Innocence and of Experience. Showing the Two Contrary States of the Human Soul*». Водночас поет вважає, що досвід не заперечує невинність, скоріше «невинність з усією її ідилічною гармонією і миром залишається у стані постійної вразливості та крихкості, що боїться прийняти зміни або адаптацію до реальності досвіду» (Le Cudennec, 2017: 38).

Вербалізаторами концепту INNOCENCE є такі лексичні одиниці, як *child, infant, little boy, little girl, infancy, babe* («*On a cloud I saw a child*» (Blake, 2012: 17), «*Sweet dreams, form a shade / O'er my lonely infant's head*» (Blake, 2012: 41), «*Little boy / Full of joy*» (Blake, 2012: 53), «*Little girl, / Sweet and small*» (Blake, 2012: 55), «*For there the Babe is born in joy*» (Блейк, 1982: 304)), а також іменник *innocence* («*in times of innocence and youth*» (Blake, 2010: 15)) та прикметник *innocent* («*'Twas on a holy Thursday, their innocent faces clean*» (Blake, 2012: 47)).

Невинність в індивідуально-авторській картині світу В. Блейка виступає як жива особа: «*And laughter sat beneath the Oaks & innocence sported round / Upon the green plains*» (Blake, 2010: 49), «*In infant innocence reposed on Enitharmons bosom*» (Blake, 2010: 70).

Дитинство й невинність, яку воно символізує, описуються В. Блейком за допомогою прикметників, що мають позитивну конотацію, пов'язуються зі щастям, відкритістю, чесністю («*Infancy! Fearless, lustful, happy, nestling for delight / In laps of pleasure: Innocence! Honest, open, seeking / The vigorous joys of morning light*» (Блейк, 1982: 396), «*the sweet regions of youth and virgin innocence*», «*not pondering on evils*», «*among my warbling birds / Where we delight in innocence before the face of the Lamb*» (Blake, 2001: 23)), а також із кольором («*White as an angel is the English child, / But I am black, as if bereaved of light*» (Blake, 2012: 27)). Зв'язок із кольором є опосередкованою апеляцією до концепту INNOCENCE.

Друга постать душі – EXPERIENCE – вербалізується через звернення до віку: «*Old John with white hair*» (Blake, 2012: 21), «*And if the Babe is born a boy / He's given to a Woman Old*» (Блейк, 1982: 304). Дорослі, що мають досвід, знайомлять дітей із горем: «*They clothed me in the clothes of death, / And taught me to sing the notes of woe*» (Blake, 2012: 83). Юність, що минула, з погляду досвідчених дорослих, викликає негативні почуття: «*The days of my youth rise fresh in my mind, / My face turns green and pale*» (Blake, 2012: 85).

У стані досвіду В. Блейк зображує дітей із допомогою прикметників («*and so many children poor*») та словосполучень («*a little black thing among the snow*»; «*every infant's cry of fear*»; «*chimney-sweeper's cry*»; «*new-born infant's tear*»). Спогади дорослих про власне дитинство навіюють сум: «*The days of my youth rise fresh in my mind, / My face turns green and pale*» (Blake, 2012: 85), а вчинки дітей сприймаються з осудом: «*Your spring and your day are wasted in play*» (Blake, 2012: 85). Для В. Блейка дитина – це символ невинності, близькості до природи й чуттєвості, яких не вистачає дорослим. У стані досвіду дитина приходить до визнання своєї експлуатації: «*They clothed me in the clothes of death / And taught me to sing the notes of woe*» (Blake, 2012: 83). Поет демонструє, як соціальні інститути дорослого комерційного світу псують дитячу вроджену сутність: «*In a rich and fruitful land / Babes reduced to misery, / Fed with cold and usurious hand?*» (Blake, 2012: 75). Суспільство, жорстокий світ дорослих ставлять умови до невинності дитини і не вважають її природною якістю: «*And the angel told Tom, if he'd be a good boy, / He'd have God for his father, and never want joy*» (Blake, 2012: 33). Дитина мусить виконувати певні обов'язки: «*So, if all do their duty, they need not fear harm*» (Blake, 2012: 33).

Концепт SOUL створюється такими когнітивними образами, як 'душа – контейнер' («*to plant divisions in the Soul*» (Blake, 2010: 19), «*lock'd in his soul*» (Блейк, 1982: 264), «*from my inmost soul*» (Blake, 2010: 1)), 'душа – жива істота' («*Weep at thy souls disease*» (Blake, 2001: 3), «*So spoke the Sinless Soul and laid her head on the downy fleece*» (Blake, 2010: 96), «*The soul drinks murder and revenge*» (Blake, 2001: 43)), 'душа – вогонь' («*within the ribs producing serpents whose souls are flames of fire*» (Blake, 2010: 40)), 'душа – речовина' («*his soul melted with fear*» (Blake, 2010: 48)). SPIRIT властиві такі когнітивні образи: 'дух – жива істота' («*Spirit who lov'st Britannia's Isle*» (Блейк, 1982: 274), «*Form the rebellious Spirits of Heaven*» (Blake, 2012: 6)), 'дух – світло, сяяння' («*the Spirits of strongest wing enlighten the dark dee*» (Blake, 2010: 17)), 'дух – вода' («*O Saviour pour upon me thy Spirit of meekness and love*» (Blake, 2001: 4)), 'дух – творіння' («*Create my Spirit to thy love*» (Blake, 2001: 31)), 'дух – птах' («*O Divine Spirit sustain me on thy wings*» (Blake, 2001: 16), «*& many a net is netted; many a net / Spread & many a Spirit caught*» (Blake, 2010: 17)). Останній образ, спільний як для душі, так і для духу, виявляє зооморфні ознаки цих концептів, а саме є орнітологізмом.

Цінність душі для людини поет передає через вживання метафори: «*All these are the gems of the human soul*» (Блейк, 1982: 306); душа – це важлива частина людини, якою можна поділитися з тим, кого кохаєш («*I loved her I gave her all my soul & delight*» (Blake, 2010: 16)).

В індивідуально-авторській картині світу В. Блейка концепти SOUL та SPIRIT мають різні характеристики, зокрема дименціональну й соціальну. 'Розмір' внутрішнього світу людини є дименціональною характеристикою: «*Let loose the Enormous Spirit in the darkness of the deep*» (Blake, 2010: 34), «*His eyes the lights of his large soul contract or less expand*» (Blake, 2010: 41) (в описі демона). В. Блейк відступає від поширеної когнітивної моделі 'розмір вище норми – позитивна оцінка' і великий розмір не пов'язує з позитивною оцінкою. Могутність духу є соціальною характеристикою: «*A mighty Spirit leap'd from the land of Albion*» (Блейк, 1982: 482).

У концептуалізації душі В. Блейк вдається до симбіозу вербальних і візуальних засобів. У картині світу поета в опозиції 'верх – низ' саме верх є добрим, вірним місцеположенням, тому й душа, незважаючи на її перебування у двох світах – земному й небесному, прагне до небес: це підтверджується ілюстраціями (наприклад, до поеми «*The Marriage of Heaven and Hell*»), де душі в образі людей піднімаються з глибин землі до неба). Візуальні засоби доповнюють образ 'душа – дитина' (наприклад, на першій гравюрі до циклу «*Пісні невинності*», де в небі над дударем зображено дитину) або ж на гравюрі Plate 2 of *Urizen* – Teach these souls to fly, де душа зображена як немовля, що поруч із фігурою жінки летить у небі. В. Блейк також вдається до порушення композиції й зображує те, що знаходиться високо в небі, більшого розміру (наприклад, на гравюрі до поезії «*Infant Joy*», де у великій квітці, що знаходиться майже в небі, жінка тримає на руках немовля).

В ілюстраціях В. Блейка відчувається вплив його релігійних поглядів, поет переконаний, що тіло стримує душу (так, на гравюрі до вірша «*To Tirzah*» зображено людину, яку покидає душа, що нарешті позбулася плотської оболонки («*my mortal part*»), яка її закріпостила).

Для опису невинності як однієї з іпостасей душі поет використовує лексичні одиниці, пов'язані з дитинством, які доповнює чисельними зображеннями дітей («*The Echoing Green*», «*Holy Thursday*», «*The Little Black Boy*»). Зелений, блакитний та жовтий кольори створюють пасторальний світ, а зображення овець

(«The Shepherd», «The Lamb», «Spring») виступають символом невинності й наближеності до Бога. З цього слідує висновок, що візуальні засоби не тільки дублюють вербальні, а й доповнюють їх.

В індивідуально-авторській картині світу В. Блейка концепт SOUL наближений до концепту GOD. На думку автора, Бог живе в кожній людині: «*Calling on God for help; and not ourselves in whom God dwells*» (Blake, 2001: 43). Зв'язок із концептом GOD спостерігаємо й у частому вживанні В. Блейком лексичних одиниць на позначення ягня, що символізує невинність: «*Thy breath doth nourish the innocent lamb*» (Блейк, 1982: 342). Поет дотримується християнських уявлень, в яких ягня є уособленням Христа: «*Created by the Lamb of God*» (Blake, 2010: 3).

Отримані результати надалі можуть бути використані в дослідженні емоційної сфери внутрішнього світу людини, а також у вивченні концептів, що позначають зовнішній світ, оскільки ці два світи є взаємопов'язаними в індивідуально-авторській картині світу В. Блейка.

Висновки. Концепт SOUL в індивідуально-авторській картині світу В. Блейка має як прямі (spirit, soul), так і опосередковані номінації (innocence, innocent, experience). У репрезентації цього концепту автор доповнює загальні й колективні уявлення індивідуальними, а також поєднує засоби різних семіотичних систем, вербальної та візуальної. Концепт SOUL займає домінуючу позицію в індивідуально-авторській картині світу В. Блейка, що підтверджується його зв'язком з іншими найбільш важливими концептами, зумовленістю суб'єктивними чинниками та номінативною щільністю.

Список використаних джерел:

1. Блейк У. Избранные стихи. Сборник / Сост. А.М. Зверев. На англ. и русск. яз. Москва : Прогресс, 1982. 558 с.
2. Гузій Т.М. Вербалізація концепту душа / дух / Бог у релігійному світогляді древніх англосаксів. *Наукові записки національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Випуск 51. С. 27–29.
3. Кравченко В.В. Социально-философские идеи Уильяма Блейка в терминах Ги Дебора. *Вестник Московского государственного областного университета*. 2012. № 4. С. 33–43.
4. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. 416 с.
5. Романишин Н. Лінгвоестетична інтерпретація художнього концепту ДУША в поезії С.Т. Кольриджа. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Розділ II. Дискурсознавство. Текстологія. Літературознавство*. 2016. № 6. С. 141–145.
6. Скаб М.В. Концептуалізація сакральної сфери в українській мові : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01 «Українська мова». Інститут української мови НАН України, Київ, 2009. 30 с.
7. Blake, W. (2001). *Jerusalem: The Emanation of the Giant Albion*. URL: <http://www.93beast.fea.st/files/section2/blake/extras/Jerusalem.pdf>
8. Blake, W. (2012). *Songs of Innocence and Songs of Experience*. London: CRW Publishing Limited.
8. Blake, W. (2010). *The Four Zoas*. URL: http://jacobboehmeonline.com/yahoo_site_admin/assets/docs/Zoas.14493358.pdf
9. Le Cudennec, R. D. (2017). *A History of the Lie of Innocence in Literature*. Cambridge Scholars Publishing. 270 p.
10. Eloisa, C.B (2016). The worlds of William Blake: the physical and the metaphysical in his poetry to portray the notions of Innocence and Experience. *Literary London*. URL: <https://www.academia.edu/27307875/>
11. Rank, O. (2002). *Psychology & the Soul: A Study of the Origin, Conceptual Evolution & Nature of the Soul*. Johns Hopkins University Press.

References:

1. Bleik, U. (1982). *Izbrannye stikhi [Selected Poems]*. Sbornik. Sost. A.M. Zverev. Na angl. i russk. iaz. Moskva: Progress [in Russian and English].
2. Huzii, T.M. (2015). Verbalizatsiia kontseptu dusha / dukh / Boh u relihiinomu svitohliadi drevnikh anhlosaksiv [Verbalization of the concept soul / spirit / God in the religious worldview of the ancient Anglo-Saxons]. *Naukovi zapysky natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriia «Filolohichna»*. Vypusk 51. P. 27–29 [in Ukrainian].
3. Kravchenko, V.V. (2012). Sotsialno-filosofskie idei Uiliama Bleika v terminakh Gi Debora [Socio-philosophical ideas of William Blake in terms of Guy Debord]. *Vestnik Moskovskogo gosudarstvennogo oblastnogo universiteta*. № 4. P. 33–43 [in Russian].
4. Nalyvaiko, D.S., Shakhova, K.O. (2001). *Zarubizhna literatura 19 storichchia. Doba romantyzmu* [Foreign literature of the XIX century. The era of romanticism]. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan [in Ukrainian].
5. Romanushyn, N. (2016). Lihvoestetichna interpretatsiia khudozhnoho kontseptu DUSHA v poezii S.T. Koleridzha [Linguoesthetic interpretation of the literary concept SOUL in the poetry of S.T. Coleridge]. *Naukovyi visnyk Shkhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Rozdil II. Dyskursoznnavstvo. Tekstolohiia. Literaturoznnavstvo*. № 6. P. 141–145 [in Ukrainian].
6. Skab, M.V. (2009). *Kontseptualizatsiia sakralnoi sfery v ukrainskii movi* [Conceptualization of the sacred sphere in the Ukrainian language]. Dys. ... d-ra filol. nauk: 10.02.01 – ukrainska mova. Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy, Kyiv. 30 p.
7. Blake, W. (2001). *Jerusalem: The Emanation of the Giant Albion*. Retrieved from <http://www.93beast.fea.st/files/section2/blake/extras/Jerusalem.pdf>
8. Blake, W. (2012). *Songs of Innocence and Songs of Experience*. London: CRW Publishing Limited.
8. Blake, W. (2010). *The Four Zoas*. Retrieved from http://jacobboehmeonline.com/yahoo_site_admin/assets/docs/Zoas.14493358.pdf
9. Le Cudennec, R.D. (2017). *A History of the Lie of Innocence in Literature*. Cambridge Scholars Publishing. 270 p.
10. Eloisa, C.B (2016). The worlds of William Blake: the physical and the metaphysical in his poetry to portray the notions of Innocence and Experience. *Literary London*. Retrieved from <https://www.academia.edu/27307875/>
11. Rank, O. (2002). *Psychology & the Soul: A Study of the Origin, Conceptual Evolution & Nature of the Soul*. Johns Hopkins University Press.